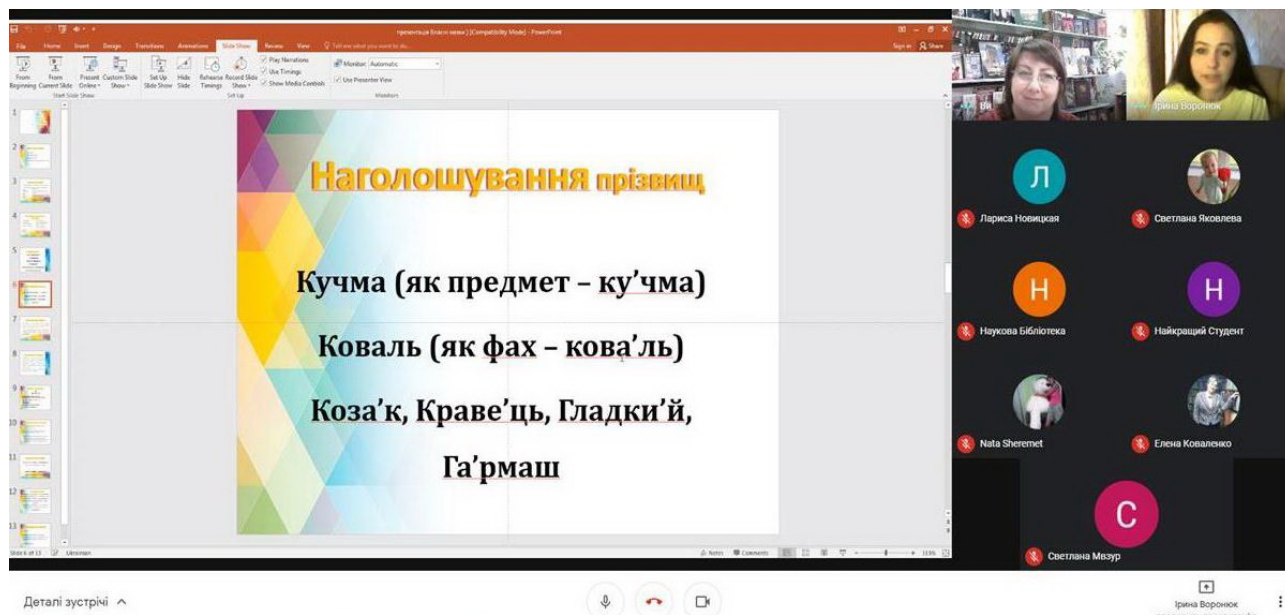

Мовознавчі студії тривають!

Наукова бібліотека НУ «Запорізька політехніка» спільно із кафедрою українознавства та загальної мовної підготовки провела вже другий захід для поціновувачів українського Слова. Чергова зустріч учасників мовознавчих студій «Територія слова» відбулася 2 квітня 2021 р. на платформі Google Meet. Тема зустрічі: «Український ономастикон (імена, прізвища, назви географічних об'єктів). Правопис, відмінювання, наголошування». Гарною традицією стали пізнавальні, цікаві й дуже актуальні відкриті лекції нашого постійного спікера – к.філол.н., доцента кафедри українознавства та загальної мовної підготовки Ірини Воронюк. Усі слухачі вкотре пірнули у вир краси і сили української літературної мови, почули практичні рекомендації щодо правильного слововживання, словозміни, наголошування тощо. Близько 50 гостей – це і працівники «Запорізької політехніки», і студенти нашого університету та Запорізького фахового електротехнічного коледжу (гр. МЕТ-18 1/9).

Модератором заходу була завідувачка сектору бібліотеки Наталія Федько, яка разом із пані Іриною приготувала цікаву презентацію до теми «Український ономастикон».

Тож завітайте до нас! Стежте за подальшими повідомленнями на сайті Наукової бібліотеки НУ «Запорізька політехніка». Підвищуйте свій рівень знань з української мови, тренуйтеся вільно володіти нею!

**Український
ОНОМАСТИКОН
(імена, прізвища, назви
географічних об'єктів)**

Власні назви (оніми):

- імена людей**
- географічні назви**
- назви організацій**
- назви міфологічних персонажів.....тощо**

Власні імена людей

Кличний відмінок – особливість української мови

Як правильно звернутися до Сергія, Олександра,
Ірини чи Юлії?

Сергію

Олександр

Ірино

Юліє

! Ігорю

! Олегу

Чи можна звертатися **пане Олександр**
Івановичу?

Ввічлива форма «пан», «пані» **НЕ СУМІСНІ**
З ІМЕНЕМ І ПО БАТЬКОВІ

Треба: **пане ректоре, пане Олександр,**
пані Іваненко, пане Ковалю

Як утворюються імена по батькові?

- Жіночий рід

-івна (-ївна)

Семен^н - Семен^івна

Андрі^й - Андрі^ївна

Артур - ?

Василь - ?

- Чоловічий рід

-ович (-ьович, йович)

Семен^н - Семен^ович

Андрі^й - Андрі^йович

Васи^ль - Васи^льович

Микита - ?

Сергій - ?

Скорочення

Леся Українка чи

Л.Українка?

Панас Мирний чи

П.Мирний?

Марко Вовчок чи М.Вовчок?

Має значення чи ні?

Наголошування прізвищ

Кучма (як предмет – ку'чма)

Коваль (як фах – кова'ль)

Коза'к, Краве'ць, Гладки'й,

Га'рмаш

Наголошування прізвищ

У прізвищах на **-ченко** наголос стоїть **на другому складі від кінця**, якщо перед **-ченко** голосний:
Мірошни-че`н-ко**, **Нови-че`н-ко, **Тка-че`н-ко**.

А коли приголосний перед **-ченко** – наголошуємо третій від кінця склад: **Ва-си`льч-ен-ко**, **Де`м-чен-ко**,
Па`н-чен-ко.

Наголошування прізвищ

У прізвищах на **-енко**, **без ч**, якщо слово, від якого походить прізвище, при відмінюванні переносить наголос на закінчення, тоді наголошений **е** в суфіксі, а якщо наголос твірного слова незмінний, наголос у прізвищі падає **на основу**.

Наприклад: Коваль – Коваля`, тому Ковале`нко,
Тарас – Тара`са, тому Тара`сенко.

Суфікси у прізвищах

-ИЧ

-ИК, -ИН, -ИЛ

Драговіч, Жуніч, Калініч, Любеновіч.

Бараннік, Барілко, Козік, Колесніков, Марусін

Драгов**ИЧ**, Жун**ИЧ**, Кали**ИЧ**,

Любенов**ИЧ**.

Баранн**ИК**, Бар**ИЛ**ко, Коз**ИК**,

Колесн**И**ков, Марус**ИН**

Слов'янські прізвища та імена

- Після приголосних (за винятком шиплячих, р і ц, задньоязикових і гортанного г) суфікс -єв та в сполученні морфем -єєв:

Лóмтєв, М'ятлєв, Алексєєв.

Але: Нехорóшев, Мýромцев, Пíсарев, Андрєєв, Подья́чев, Усвятцев; Аракчєєв, Мацєєв, Плещєєв, а також у болгарських: Бóтев, Дру́мев та ін.

- коли російському е кореня відповідає в аналогічних українських коренях і (тобто на місці колишнього Ъ): *Белінський, Звє́рев, Леско́в, Местéчкін, Насéдкін, Пешко́вський, Рéпін, Столе́тов, Твердохлéбов; до цього переліку належить і прізвище Нарéжний, запозичене російською мовою з української, де нормативним є Нарі́жний.*

Правопис великої літери

Шевченкові твори – **ш**евченківські
вірші – **Ш**евченківська премія

Франкові книги – **ф**ранківські
сонети – **Ф**ранківська кімната

Географічні назви

Народився у місті Запоріжжя / у місті Запоріжжі?

Народився у місті Кривий Ріг / у місті Кривому Розі?

Народився у місті Чернівці / у місті Чернівцях?

Провести екскурсію горою Говерла / горою
Говерлою?

Народився у селі Світлому / у селі Світле?

Народився у місті Синельниковому / у місті
Синельникове?

Дякуємо за увагу!

З повагою

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри українознавства
та загальної мовної підготовки

Ірина Воронюк